

Naročnina znaša mesečno 28 Din, za
izposredstvo 40 Din.

Uredništvo:

Liubljana, Knašjeva ulica 5. Telefon številke:
3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon
št. 440.

Celje: Kocanova ul. 2. Telefon številke: 190

Rokopisi se ne vračajo. - Oglaš po tarifi.

JUTRO

Upravištevno: Liubljana, Prešernova ul. 64
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Inzeratni oddelk: Liubljana, Prešernova
ulica 4. Telefon št. 2402.
Podružnica Maribor: Aleksandrova c.
št. 13. Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica št.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti. Ček. zavodi: Liubljana
št. 11.842; Praha čisto 78.180; W.
Nr. 105.241.

Liubljana, 27. maja

Naša vojna mornarica je prvokrat na potu po Sredozemskem morju. Posetila je že Krf ter tamkaj izkazala čast onim mnogim žrtvam, ki so na Vidu pustile svoje življenje za svobodo rodni tal. Ze to je bil slovesen akt. Pomislimo na strašne dneve leta 1915. in 1916., ko so izmučene trume srbske armade po katastrofalnem pohodu skozi Albanijo našle zavetje na Krju, a le premnogi tisoči med njimi tudi svoje poslednje zavetje. Spomnimo se na one dobrovoljce iz takrat še habsburških jugoslovenskih dežel, ki so v onih dneh z mračnimi občutki zapuščale kopno, gotovo z mislijo na možnost, da se ne bodo nikdar več mogli vrniti na domove svojih očetov.

Sedaj pa je zadnji dom svojih pokojnih posetila vojna mornarica svobodne domovine in mu v tujini izkazala čast. Najsmelejše sanje najsmelejših borcev so si komaj mogle misliti bodočnost lepše, nego se je izpolnila.

Poset na Malti velja mornarici države, ki je dejansko še vedno prva na svetu. Kaj je naše mlado in malo ladjeve proti oni ogromni bojni sili, ki plove po širnih morjih in oceanih pod zastavo Velike Britanije! Niti primerjati se ne da in niti je ne želimo primerjati. Zakaj nikakor ne more biti v našem programu, da bi hoteli tekmovali z velikimi, starimi pomorskimi silami, kakor je nekaj poskusila Nemčija, pa je katastrofalno propadla. Naša politika je mnogo enostavnejša in solidnejša. Imperijalizem ni v našem načrtu in ne more biti. Mi smo povsem zadovoljni, da smo si priborili prostor na solncu, kakor nam gre po naravi. Nič drugega nečemo, kakor samo čuvati ta prostorček, varovati ga pošteno, eli odločno. In samo ta smisel in namen ima naša vojna mornarica.

Vsak narod, ki ima svojo državo, je danes srečen, ako se njegova zemlja razprostira do morja. Po morju gredo ceste po vsem svetu; svobodne ceste so to, ki jih ne prekinjajo in omejujejo neprijetnosti kopnih političnih meja. Zato pomeni posest morske obale zares okno v svet in zato je sveta dolžnost vsakega svobodnega naroda, da čuva nad svojim oknom, da mu ga kdo ne zapre in zamreži. Značaj takega čuvalja imajo naše vojne ladje.

Naše primorje je že od nekdaj dajalo dobre mornarje. Zla usoda je hotela, da so morali dolgo služiti na tujih brodovih, pod tuji zastavi; z njihovimi silami in sposobnostmi so se dičili zapovedovalci iz tujega rodu. Sedaj prihajajo naši vojni mornarji prvokrat v pomorske postojanke, nad katerimi vzhajajo velikobritanske zastave, k mornarjem, ki so veččaki in obvladovanju pomorskih potov, služili iz interesom velike domovine. Če smo manjši po številu, nismo slabši po duhu in sposobnostih ter ljubezni do svobode in rodne zemlje; s temi svojstvi je vsako srečanje častno.

Nadaljnja pot bo vodila naše brode v Bizerto, v vode, ki pripadajo prijateljski francoski republiki. Poset bo presrčen, pa tudi ovenčan s slavnimi spomini. Ni prvokrat, ko so vojniki naše armade v Bizerti. Toda ko so bili zadnjikrat tamkaj, so krvaveli iz tisoč ran in so tjakaj prišli iskati pomoči in materinske nege. Tu se odpirajo reminiscence kot na Krju. Velika Francija bo mogla videti, da spoštujemo spomine onih dni najhujše preizkušnje, spomine v najvišji meri častne za obe strani.

Sredozemsko morje je bilo nekaj centrurn kulturnega sveta. Odtlej so minula stoletja in glavne žile svetovnega prometa so danes druge, so na velikih oceanih okrog sveta. Ali Sredozemsko morje je še vedno važno območje. Številni svobodni narodi od njem se je pomnožilo in med novimi aktivnimi potojankami na njem je tudi naša država. Prva pot naše vojne mornarice je prva na zunaj vidna slovesna afirmacija naše novo pridobljene postojanke, zato želimo, da poteče čim bolj častno in učinkovito.

Spremembe v Glavni kontroli

Beograd, 27. maja. p. S kraljevim ukazom sta imenovana za člana Glavne kontrole Dragutin Pintar, direktor finančne direkcije v Zagrebu ter dr. Konrad Šmid, generalni direktor carin. Upokojena sta člana Glavne kontrole dr. Josip Čertić in dr. Filiparij Vodopivec, ki sta oba odlikovana z redom Belega orla 5. stopnje.

Vrhovni zakonodajni svet

Beograd, 27. maja. p. Popoldne je bila seja vrhovnega zakonodajnega sveta, na kateri se je nadaljevala razprava o invalidskem zakonu. Seja se bo jutri nadaljevala. Članom vrhovnega zakonodajnega sveta je bil razdeljen načrt zakona o pravoslavni cerkvi.

Imenovanja v predsedstvu vlade

Beograd, 27. maja. p. S kraljevim ukazom je imenovan za šefa kabineta predsednika vlade Svetislav Hodžera, za načelnika spl. oddelka državne statistike dr. Maks Mirković in za šefa administrativnega oddelka državne statistike Dragomir Marković.

Pričetek razprave proti Puniši Račiču in tovarišema

Razpravi prisostvuje nad 25 zagovornikov in 30 novinarjev - Enourno čitanje obtožnice - Puniša Račič priznava v obtožnici mu očitana dejanja

Beograd, 27. maja. Danes dopoldne se je pričela pri prvostopnem sodišču v Beogradu glavna razprava proti Puniši Račiču kot glavnemu krivcu in Dragutinu Jovanoviću ter Tomi Popoviću kot njegovima sokrivcema zaradi zločina, izvršenega v bivši Narodni skupščini dne 20. junija lanskega leta.

V sodni dvorani

Sodnemu kolegiju predseduje predsednik prvostopnega sodišča Milutin Petrović, sodnika sta Sveta Vukajlović in Aleksander Marinković. Obtožbu zastopa državni tožitelj Dobra Nikolić, dočim od zasebnih tožiteljev ni nihče navzoč.

Obtoženi so bili dovedeni v sodno poslopje iz zaporov že ob 7. zjutraj, dočim je razprava sama pričela točno ob 8. v navzočnosti številnih braniteljev ter domačih in inozemskih novinarjev. Razpravi prisostvuje tudi več sorodnikov rodbinskih članov obtoženih ter toliko občinstva, kolikor je pač v dvorani prostora. Od prijavljenih 35 zagovornikov je prišlo k današnji razpravi nad 25, a razen tega je navzočih okrog 30 domačih in tujih novinarjev.

Ko so zagovorniki, novinarji in drugi navzoči zavzeli svoja mesta, je stopil v dvorano sodni kolegij in predsednik je odredil, naj se pripeljejo obtoženci v spremstvu žandarmerijskeke narednika. Par trenutkov pozneje so stopili v dvorano drug za drugim Puniša Račič, Dragutin Jovanović-Lune in Toma Popović. Sedli so vsak na svoj stol pred mizo sodnega dvora.

Čitanje obtožnice

Takoj nato je dobil besedo državni tožilec Dobra Nikolić, ki je prečital obtožnico. Samo čitanje obtožnice je trajalo nad 1 uro. Obtoženi so:

1. Puniša Račič, bivši narodni poslanec, rodom iz Zlatine, brez andrijevačk, oblast zetsk, star 40 let, ne-kaznovan, dovršil gimnazijo in prvo leto prava v Parizu, oženjen, oče treh otrok;

2. Dragutin Jovanović, bivši narodni poslanec iz Vrnjačke Banje, star 33 let, ne-kaznovan in ne-oženjen;

3. Toma Popović, bivši narodni poslanec, rodom iz Gnjiljana, star 46 let, ne-kaznovan, oženjen, oče enega otroka. Obtožnica navaja naslednja kazniva dejanja:

Prvo dejanje.

Puniša Račič je kot glavni krivec dne 20. junija 1928, dopoldne v skupščinski dvorani v poslopiju Narodne skupščine oddal dva strela iz revolverja sistema Steyr na dr. Ivana Pernarja, bivšega narodnega poslanca ter mu prizadejal po zdravniškem spričevalu težko poškodbo. Kazenska odgovornost obtoženega za to dejanje je ugotovljena z njegovim priznanjem pri zaslišanju ter z izpovedbami prič in očitvecev.

Dragutin Jovanović je obtožen kot sokrivec (saučesnik) in kot pomagač pri gornjem dejanju Puniše Račiča, ker je rekel dr. Ivanu Pernarju da ga bo ubil, če ga ne ubije Puniša Račič, in ker je čistil prostor med obtoženim Punišo Račičem in dr. Ivanom Pernarjem ter na ta način podkrepil sklep Puniše Račiča in mu pomagal, da je izvršil svoje dejanje. Kazenska odgovornost obtoženega Jovanovića je ugotovljena z izpovedbami ranjenega doktora Ivana Pernarja, izpovedbami prič in očitvecev.

Drugo dejanje.

Puniša Račič sam je dne 20. junija 1928 v skupščinski dvorani v poslopiju Narodne skupščine s strelom iz revolverja sistema Steyr ubil bivšega narodnega poslanca dr. Gjuro Basarička. S tem dejanjem je zakrivil dejanje, predvideno in kaznivo po čl. 155 k. z. Obsto tega dejanja je ugotovljen z lokalnim ogledom na licu mesta, po izpovedbah prič, z obdukcijским protokolom in po ostalih okoliščinah. Tudi kazenska odgovornost za to dejanje je ugotovljena s priznanjem obtoženega ter po zapisnikih o izpovedbah prič in očitvecev.

Tretje dejanje.

Sam Puniša Račič je dne 20. junija 1928 dopoldne v skupščinski dvorani v poslopiju Narodne skupščine oddal strel iz revolverja sistema Steyr in težko ranil bivšega narodnega poslanca Ivana Grandje. Obsto tega dejanja je dokazan z ovadbami privatnih tožiteljev po zapisnikih sodne preiskave, po izpovedbah prič, po zdrav-

niškem izpričevalu in po ostalih okoliščinah. Kazenska odgovornost Puniše Račiča je podana z njegovim lastnim priznanjem in po izpovedbah prič-očitvecev.

Četrto dejanje.

a) Puniša Račič je kot glavni krivec dne 20. junija 1928 v skupščinski dvorani v poslopiju Narodne skupščine oddal strel iz revolverja sistema Steyr na bivšega narodnega poslanca pokojnega Stjepana Radića ter mu z enim strelom povzročil težko telesno poškodbo, med katero in posrednimi vzroki smrti pokojnega Stjepana Radića obstoja vzročna zveza. Obtoženi Puniša Račič je s tem dejanjem zagrešil čin uboja, predvidenega in kaznivega po čl. 55. k. z. Obsto tega dejanja je dokazan s prijavo ranjenega, s sodnim ogledom na licu mesta, po izpovedbah prič, z zdravniškim izpričevalom in obdukcijским protokolom ter po ostalih okoliščinah. Kazenska odgovornost obtoženega Puniše Račiča kot glavnega krivca je ugotovljena tudi na podlagi izpovedb, ki so jih podale priče pod obljubo prisoge.

Sodelovanja pri izvršenju tega dejanja v smislu točke 1. čl. 45. k. z. je obtožen Toma Popović, ker je na skupščinskih sejah 19. in 20. junija 1928 grozil z ubojem pokojnemu Stjepanu Radiću, Kazenska odgovornost obtoženega Tome Popovića je dokazana po izpovedbah Stjepana Radića, dr. Ivana Pernarja in drugih ter ugotovljena iz stenografskih beležk Narodne skupščine z dne 20. junija 1928 in po glavni priči za to dejanje Gojku Božoviću, stenografu, ki priča, da je Toma Popović pred njim rekel, da je treba vse pobiti, kar izpričuje tudi novinar Stjepan Kluić.

Peto dejanje.

Puniša Račič sam je dne 20. junija 1928 v skupščinski dvorani v poslopiju Narodne skupščine po izvršenih dejanjih pod točkami 1. do 4. z enim strelom iz revolverja sistema Steyr ubil bivšega narodnega poslanca pokojnega Pavla Radića, ter s tem dejanjem zagrešil čin uboja, v smislu čl. 155 k. z. Obsto tega dejanja je dokazan po ogledu na licu mesta, po izpovedbah prič, z obdukcijским protokolom in po ostalih okoliščinah. Kazenska odgovornost obtoženega Puniše Račiča je ugotovljena z njegovim priznanjem in po izpovedbah prič.

Na osnovi čl. 183. kazenskega sodnega postopka obtožuje državni tožilec Punišo Račiča za dejanje pod točko 1-5. Dragutina Jovanovića za dejanje pod točko 1. in Toma Popovića za dejanje pod točko 4. ter prosi sodišče, naj jih v smislu odredb kazenskega zakona in kazenskosednega postopka obsodi na kazen in povratek stroškov, povzročenih s tem dejanjem.

Kot olajšujočo okolnost priznava državni tožilec vsem trem obtožencem dobro vedenje Punišu Račiču posebej pa še priznanje.

Čitanje drugih aktov

Po prečitani obtožnici so bili prečitani vsi spisi o izpovedbah prič in ranjenih, zapisniki izvedencev in priznanje obtožencev. Nadalje so bili prečitani: poročilo komisarija skupščinske policije, protokol o policijski preiskavi v splošni državni bolnici pri ranjenem Pavlu Radiću in Gjuro Basaričku in protokol šefa javne varnosti, protokol o ugotovitvah preiskovalnega sodnika (državni tožilec je predložil tudi revolver, last Puniše Račiča, s katerim je izvršil zločin 20. junija), spise o rezultatih preiskave, dalje akt ministrstva notranjih del, poslan ministrstvu pravde, s katerim se zahteva za preiskavo poseben preiskovalni sodnik, akt ministrstva pravde o imenovanju preiskovalnega sodnika in njegovih pomočnikov ter akt, s katerim se zahteva od Narodne skupščine izročitev Dragutina Jovanovića in Tome Popovića zaradi sokrivde, izvedenec je potrdil točnost svojih izpovedi in predsednik ga je zato oprostil zaprisege.

Sodnik Svetislav Vukajlović je nato prečital zapisnik skupščinskih sej z dne 11. junija, 20. junija in 19. avgusta 1928.

Predsednik senata je nato prečital protokole izvedencev ter pozval izvedenca Andro Bihela, puškarja v Beogradu, in Aleksandra Lazarevića, da podata svoje izpovedi. Ker Andro Bihel ni bil navzoč, je predsednik pozval podpolkovnika Lazarevića, da poda svoje mnenje. Izvedenec je potrdil točnost svojih izpovedi in predsednik ga je zato oprostil zaprisege.

Zatem je predsednik čital protokol in popis stvari, najdenih na stanovanju Puniše Račiča povodom hišne preiskave, izvedene s strani šefa javne varnosti. V poročilu se ugotavlja, da ni bil najden niti en dokument, ki bi prihajal v poštev ali bi bil v zvezi z dejanji, ki so navedena v obtožnici. Dalje je bil prečitan protokol o osebnih preiskavi Dragutina Jovanovića in Tome Popovića. Pri nobenem niso našli ničesar, kar bi bilo v zvezi s temi dejanji. S tem je bilo zaključeno čitanje protokolov ter je predsednik odredil četrti odmor. Obtoženi so bili v spremstvu žandarmerijskeke narednika odvedeni v sosednjo sobo.

Prve izjave Puniše Račiča

Po odmoru je prešel predsednik na izvid posameznih v obtožnici navedenih dejanj. Najprej se je pričela obravnava kaznivega dejanja težke poškodbe dr. Ivana Pernarja ter je bilo najprej prečitano poročilo o njegovem zaslišanju. V svoji izjavi opisuje dr. Ivan Pernar ves dogodek dne 20. junija leta 1928 in kako je bil ranjen od dveh strelav Puniše Račiča. Ker se je dr. Ivan Pernar v svoji izpovedi na nekem mestu nepovoljno izrazil o Punišu Račiču, se je obtoženi Puniša Račič nekoliko razburil, na posredovanje predsednika pa hitro zopet pomiril. Po prečitani tega pismenega gradiva se je predsednik obrnil na Punišo Račiča z vprašanjem, kaj pravi na obtožnico.

Puniša Račič je odgovoril: »Da, v glavnem je vse točno, toda preiskovalni sodnik je nekoliko pogrešil na podlagi mojih, vsled razburjenja konfuznih prvih izpovedi v vršnem redu, v katerem so bila kazniva dejanja izvršena. Drugače je vse točno.

Predsednik ga je za tem vprašal: »Zakaj ste streljali na dr. Ivana Pernarja?«

Puniša Račič je odgovoril: »Streljal sem nanj, ker se mi ni hotel opravičiti za povzročeno mi žalitev, in oddal sem dva strela. Za tem sem v mnenju, da sem nanaden od ostalih, streljal na Pavla Radića, Gjuro Basarička in Ivana Grandjo, šest strel, ki je bil istotako namenjen Ivanu Grandju, pa je slučajno pogodil Stjepana Radića, na katerega sploh nisem meril.«

V nadaljnji svoji obrambi je obtoženi Puniša Račič navedel, da je streljal na dr. Ivana Pernarja ne samo zato, ker je bil neposredno od njega žaljen in ker se dr. Pernar ni hotel opravičiti, temveč tudi zato, ker je v takih razmerah žalil tako njega, kakor vse njegove poslanske tovariše ter s tem žalil nacionalno čast in nacionalna čustva. Razen tega se je sam čutil napadenega od dr. Ivana Pernarja, pa je v strahu opazil, da je dr. Ivan Pernar vtaknil roko v desni žep in mu pokazal manjši revolver.

Predsednik je postavil obtoženemu vprašanje: »Ali ste sami izvršili to dejanje?«

»Da,« je odgovoril obtoženec. Predsednik: »Ali ste bili v dogovoru s tovarišem Jovanovičem?«

Obtoženi odgovarja: »Čemu bi on branil moje čast. On je bil na drugi strani dvorane in ga nisem niti videl. Priznavam, da sem jaz izvršil to dejanje.«

Predsednik je nato pokazal Punišu Račiču njegov revolver sistema »Steyr« kalibra 9 mm, o katerem pravi Puniša Račič, da je z njim izvršil dejanje, zaradi katerega je obtožen. Nosil ga je še izza svoje mladosti in vse pozneje na sejah Narodne skupščine. Pojasnue, kako je prišlo do ostalih ubojev in poškodb ter izjavi, da sta Pavle Radić in dr. Gjuro Basariček, ko je bil Pernar ranjen, šla proti njemu na čelu manjših skupin svojih tovarišev ter ga hotela napasti. Smatral se je za napadenega in se je bal; tako je najprvo ranil Pavla Radića, nato pa Gjuro Basarička. Navaja, da ni imel nikakega razloga, napasti enega ali drugega, ker je bil z obema v zelo dobrih prijateljskih odnosih. Obžaluje dogodek, izjavlja pa, da je izvršil dejanje v silobranu.

Izjave

Dragutina Jovanovića

Predsednik je nato pozval Dragutina Jovanovića, naj pove, kaj ima povedati v svoji obrambi. Obtoženec za sodelovanje pri tem dejanju obtoženec za obtoženo priznava. Bil onega dne navzoč na skupščini, da pa ni imel ničesar skupnega s Punišo Račičem. Vse navedbe prič, ki trde, da je

onega dne očistil prostor med Punišo Račičem in ostalimi poslanci, so netočne. Zato jih kategorično odklanja, enako kakor tudi obtožbo, da je on v usodnem trenutku zaklical ogroženemu dr. Pernarju: »Ako te Puniša Račič ne ubije, te bom ubil jaz!« »Če bi to bilo točno,« nadaljuje Dragutin Jovanović, »bi bile te besede zabeležene tudi v skupščinskem stenografskem zapisniku, kjer so zabeležene nekatere podrobnosti, ki so se dogodile v trenutkih, ko je vladal v dvorani mnogo večji nered. Da je bil tega dne in tega trenutka pred govorniškim odrom, je posledice dejstva, da je bila sploh navada i pravica poslancev, da so hodili tam mimo.

Na vprašanje predsednika, ali ni imel tega dne pri sebi revolver, obtoženi Dragutin Jovanović pritrdi.

Puniša Račič o smrti dr. Basarička

Sledila je razprava o ostalih dejanjih. Prvi je prišel na vrsto uboj doktor Gjure Basarička; prečitana je bila izpoved vdove pokojnega dr. Basarička, gospe Jelene Basariček, ki zahteva med drugim tudi odškodnino v znesku 1.166.300 Din za vzdrževanje mladoletnih otrok. Po prečitanih protokola o izvršeni obdukciji dr. Basarička je predsednik zaslišal najprvo obtoženega Punišo Račiča.

Predsednik: »Zakaj ste streljali na Gjuro Basarička?«

Puniša Račič: »On je navalil na mene z leve strani v spremstvu kakih 10 do 15 poslancev. Ko sem oddal tretji strel na Pavla Radića, je navalil name Gjuro Basariček. Z vzdignjenimi rokami se mi je tako približal, da sem ga moral potisniti v ministrsko klop in v obrambi sem oddal strel iz revolverja. Prav gotovo pa nisem imel namena, da bi ga ubil, ker sem bil zlasti ž njim v posebno prijateljskih odnosih. Toda bil sem v takim položaju, da sem se moral braniti. Ubil bi bil tudi vsakogar drugega, ki bi bil na njegovem mestu. Nisem imel boljšega prijatelja kot je bil Gjuro Basariček, a tudi s Pavlom Radićem sva bila prijatelja, dokler ni pozneje s svojimi žalitvami prekoračil vsake meje.«

Poškodovanje Ivana Grandje

Nato je sledila razprava o težki poškodbi Ivana Grandje. Po prečitani njegove izpovedi, ki je istovetna z izpovedjo dr. Ivana Pernarja, je sledilo zaslišanje Puniše Račiča. Puniša Račič izpoveduje, da je na Ivana Grandjo streljal zaradi tega, ker je v istem trenutku, kakor že poprej ob priliki raznih gneč, opazil, da se Grandja prijemal za žep in sega po revolverju, ter se je bal, da bi ga napadel. »Pomeril sem nanj takrat, ko je pokojni Stjepan Radić po prvih streljih zaklical Ivanu Grandju: Ubij, pucaj! Izstrelil sem v vsem dav strela, od katerega je eden zadel Grandjo v roko, drugi pa nehoti Stjepana Radića.

Pri tej priliki se je obtoženi Puniša Račič v trenutku, ko je zavračal očitke, da je nepravilno prišel do svojega premoženja, obrnil proti novinarjem in publiki, toda predsednik ga je ostro opomnil z besedami, naj bo to zadnjič, da se je obrnil proti občinstvu.

Končno izjavlja Puniša Račič, da nima v svoji obrambo, zlasti ne glede tega dejanja, ničesar več navesti, marveč da bo na koncu, ko bodo pretresena vsa kazniva dejanja, podal svoj zaključni zgovor.

Ob 11.45 je predsednik prekinil razpravo in napovedal nadaljevanje za 4. popoldne.

Popoldanska razprava

Beograd, 27. maja. (Avala). Popoldne ob 4. se je nadaljevala razprava glede 4. dejanja, navedenega v obtožnici državnega tožitelja. Najprej je bilo prečitano zdravniško spričevalo o zdravstvenem stanju pok. Stjepana Radića po atentatu v Narodni skupščini dne 20. junija prošlega leta. Ko je preiskovalna oblast hotela zaslišati ranjenega Stjepana Radića, je bilo glasom tega zdravniškega spričevala ugotovljeno, da se nahaja Radić v takim stanju, da ne more podati nobene izjave.

Smrt Stjepana Radića

Sledilo je čitanje izjave pok. Stjepana Radića, ki jo je podal sodnemu stolu v Zagrebu. V tej izjavi opisuje Radić podrobno ves dogodek. Po vrsti navaja tudi vse one, ki so bili po njegovem naziranju v zvezi s samim dejanjem. Dalje je bila prečitana izjava vdove Stjepana Radića, ge. Marije Radićeve. Ta obžaluje nenadomestljivo izgubo svojega moža in na koncu izjavlja, da ne zahteva nobene odškodnine. Zatem je bilo prečitano zdravniško

sprichevalo v zvezi o priliki zločina 20. junija v Narodni skupščini povzročeno rano in smrtjo pok. Stjepana Radića. Med sprichevali so tudi sprichevala zasebnih zdravnikov, ki ugotavljajo vzročno zvezo med rano in smrtjo Stjepana Radića. Mišljenje sanitetnega sveta prihaja do zaključka, da neposrednih zvez ni, temveč da je vzročna zveza le poslednega značaja in da je smrt nastopila zaradi degeneracije srčnih mišic in prekomernega fizičnega in duševnega dela. Vrh tega se je sicer kompliciralo zaradi sladkorne bolezni.

Ko so bila zdravniška sprichevala prečitana, je predsednik pričel zasliševati obtoženega Puniša Radića.

Predsednik: Kako je došlo do poškodbe Stjepana Radića?

Puniša Radić: »Zadel sem ga čisto slučajno, ko sem meril na Grandjo. Strel, ki je zadel Grandjo, se je odbil in oplazil Stjepana Radića. To je razvidno tudi iz pravca prestrela na Radićevem trebuhu.«

Zatem izjavlja obtoženec, da vztraja v celoti pri izjavi, da ni preiskovalnemu sodniku, in pristavlja še to, da ni nameraval pogoditi Stjepana Radića in sploh ne ubiti nezaščiteni ljudi, temveč da se je s streljanjem le branil, smatrajoč, da je v nevarnosti. Streljal je le na one, ki so ga skušali napasti.

Po zaslišanju obtoženega Radića je predsednik odredil četrturati odmor.

V nadaljevanju razprave je bil najprej zaslišan Toma Popović, ki je obtožen kot soudeleženec. Prečitana je bila njegova izjava v preiskavi, pri kateri vztraja v celoti. Pristavlja, da so bile njegove besede le koristen opomin, v nobenem primeru pa ne podpirajo njegove izjave. Svoj glavni obrambni govor bo podal šele potem, ko bodo pretresena vsa dela, navedena v obtožnici.

Uboj Pavla Radića

Zatem je prišlo na razpravo poslednje v obtožnici navedeno dejanje, uboj Pavla Radića. Najprej je bila prečitana izjava vdove pok. Pavla Radića, ki obtožuje uboja svojega moža Puniša Radića kakor tudi vse one, o katerih bi se moglo ugotoviti, da so pri tem sodelovali. Zahteva kot odškodnino in vzdrževalnino za sedmero dece 1 milijon 235.000 Din, za prevoz telesnih ostankov pa 127.000 Din.

Po prečitanih protokolov o obdukciji je predsednik zaslišal Puniša Radića o tem, zakaj je ubil Pavla Radića. Puniša Radić je izjavil, da je pok. Pavle Radić po prvih dveh streljah na dr. Pernarja prvi stekel proti njemu. Streljal je nanj, šele, ko je Pavle Radić prišel v njegovo neposredno bližino z dvignjeno levo roko in s spuščeno desnico, kar pojasnjuje Radić tako, kakor da bi bil Pavle Radić držal v desni roki revolver. Pravi, da je tudi to dejanje izvršil v silobranu in da se v tem pogledu smatra nedolžnega.

S tem je bilo zaslišanje o petem dejanju končano. Predsednik je prekinil razpravo in napovedal nadaljevanje za jutri ob 8. uri dopoldne, ko se bo pričelo z zasliševanjem prič.

Obtoženci

Beograd, 27. maja p. Obtoženci so bili iz preiskovalnega zapora privedeni v sodno poslopje že eno uro pred začetkom razprave. Puniša Radić je oblečen v živo obleko in izgleda dobro. Nastopa mirno, dasi nekam zamišljeno. Bolj pobit je bil videti Dragutin Jovanović-Lume, ki je oblečen v črno obleko. Najbolj se pozna dolgi preiskovalni zapor Tomi Popoviću, ki se je v zaporu vidno postaral. Izgleda zelo bled, kar njegova črna obleka še bolj poudarja.

Vsi trije obtoženci so mirno zavzeli svoja mesta na pripravljeni zatočni klopi tik pred senatom. Za njimi in na obeh straneh so se razvrstili zagovorniki, ostalo dvorano pa so okupirali novinarji in ono malo število publike, kolikor jo je moglo v majhno dvorano.

Zanimanje za proces je v Beogradu ogromno. Ker je sodna dvorana majhna, število zagovornikov in novinarjev pa izredno veliko, je bilo pripuščenih k razpravi le malo drugih ljudi. Zato vse nestrno pričakuje poročil v listih.

Razprava proti Alojziju Štoku

Zagreb, 27. maja. n. Danes dopoldne se je pri tujakšnem sodišču vršila razprava proti Alojziju Štoku, ki je osumljen, da je umoril Alojzija Skorjancu lani meseca septembra. Na zaslišanju pri policiji je obtoženec priznal, da je umoril Skorjancu, sedaj pa to zopet taji. Štok je odsedel že 20 let po raznih kaznivih. Razprava je bila nekaj časa tajna. Na javni razpravi je bila zaslišana priča Marija Pustišek iz Ljubljane, na katero se je Štok skliceval, da bi dokazal svojo alibi. Trdi namreč sedaj, da se je nahajal pri njej v noči, v kateri je bil Skorjancu umorjen. Izpovedi Marije Pustišek se pripisuje posebna važnost, ki jo na policiji pri prvem zaslišanju izpovedala, da je bil Štok pri njej 15. septembra in da je došel tudi dne 17. septembra, dočim je bil Skorjancu umorjen 16. septembra. Jutri se bo sodna obravnava nadaljevala.

Ameriški parnik se je potopil

Seattle, 27. maja s. Transportna ladja »Alentian« paroplovne družbe Alaska je treščila v zalivu otoka Korjak na pečino. Vsi potniki in posadka so skočili v morje. Druga ladja jih je vzel na krov ter rešila 290 oseb. Vrednost potopljenezega parnika znaša 1 milijon dolarjev.

Predstavniki Male antante v Splitu

Ministri in novinarji so včeraj zjutraj prispeli v Split, zvečer pa se odpeljali v Zagreb, kjer bo danes razhod

Split, 27. maja n. Dovi ob 7. so dospeli na svojem potovanju po Dalmaciji s parnikom Karadjordje na Hvar zunanji ministri in novinarji Male antante. Mesto je bilo okrašeno z zastavami; k sprejemu gostov se je zbrala velika množica občinstva na obali. Goste je pozdravil hvarski župan Ivo Novak, nakar so si gostje ogledali znamenitosti mesta.

Ob 9.30 dopoldne so dospeli zastopniki Male antante v Split, ki je bil ves okrašen z zastavami. K sprejemu so se zbrali zastopniki raznih oblasti z velikim županom Perovićem na čelu ter množestveno meščanstvo. K sprejemu je došlo tudi orško pevsko društvo Vinohradski Hlahol, ki se nahaja na svoji turneji po naši državi ravno v Splitu.

Iz pristanišča so se gostje odpeljali v avtomobilih na Marjan, kjer so si ogledali park in okolico, nakar so se vrnili v mesto ter si ogledali Peristil in katedralo ter druge zgodovinske spomenike.

Opoldne je predstavnikom Male antante, ministrom in novinarjem priredila mestna občina v hotelu Bellevue slavnostni banket. Med banketom je občinski svetnik dr. Ivo Bulić pozdravil goste in povdaril svoje veselje, ker jih more pozdraviti na našem morju. Ako more kdo preceniti veliko

delo zastopnikov Male antante za zagotovitev miru, potem more storiti o zlasti prebivalstvu ob morju.

Za pozdrav se je zahvalil zunanji minister dr. Beneš, ki je v francoskem jeziku poudarjal važnost jugoslovenske obale ne samo za Jugoslavijo temveč za vse narode Male antante. Na koncu svojega govora je nazdravil našemu in rumunskemu narodu.

Tudi rumunski zunanji minister Mironescu se je v lepih besedah zahvalil za sprejem, ki mu je bil izkazan v Splitu. Povdarjal je, da povsem razume pomen ki ga ima morje za tujakšnji narod in da je prepričan, da se temu narodu odpira ves svet preko morja. Kar so videli zastopniki Male antante na svojem potovanju po Jugoslaviji, je prekosilo vsa njihova pričakovanja. Vse videne lepote so udeleženci potovanja res navdušile in izražati morajo le svoje veliko zadovoljstvo. Nato je minister Mironescu nazdravil našemu kralju in predsedniku čehoslovaške republike Masaryku.

Ob 3. popoldne so odšli novinarji Male antante na grob pok. novinarja Vinka Kisića ki je bil med ustanovitvi novinarske Male antante. Nato so si ministri in novinarji ogledali splitsko okolico, zvečer pa se z brzovlakom odpeljali v Zagreb, kjer se bodo jutri razšli.

Pred ratifikacijo lateranske pogodbe

Procesija sv. Rešnjega telesa bo preložena na četrtek po ratifikaciji – Obisk italijanske kraljeve dvojice v Vatikanu

Rim, 27. maja, č. Italijanski kralj in kraljica, princesi Giovanna in Marija se vrnejo nocoj s svojega potovanja po Dodekanezu. Ker je bila lateranska pogodba že odobrena od senata in poslanske zbornice, je pripravljen akt o njeni ratifikaciji, ki bo kralju predložen v podpis takoj po njegovem prihodu. Smatra se, da bo kralj takoj ob vrnitvi sprejel Mussolinija in ratifikiral sporazum z Vatikanom. Izmenjava listin bo izvršena na tihem v palači Ghigi. Ob tej priliki bo zastopal Italijo predsednik vlade Mussolini, Vatikan pa novimenovali apostolski nuncij Borgoncini Duca.

Kakor je že določeno, bo papež stopil prvič iz Vatikana na dan procesije sv. Rešnjega telesa, ki bo letos izjemoma preložena na 6. junij. Takoj nato bosta italijanski kralj in kraljica službeno posetila papeža, kar se bo izvršilo zelo svečano. Papež bo sprejel kralja in kraljico sedeč na prestolu, obdan od vseh svojih kardinalov. V Vatikan se bosta pripeljala kralj in kraljica v svečani kočiji v spremstvu dvornega maršala, dvornih dam ter vojaštva. Trdi se, da se bo ob tej priliki pripeljal v Vatikan tudi Mussolini, ki bo krenil v Vatikan za kraljem nekoliko minut kasneje v spremstvu nekaterih ministrov. Mussolini bo sprejet v avdijenci na isti način, kakor je bil

sprejet predsednik španske vlade Primo de Rivera, ko je spremljal španskega kralja v Vatikan.

»Tribuna« doznava, da bo italijanski kralj po svečanem sprejemu odšel s papežem v njegovo knjižnico, kjer bo ostal nekoliko časa z njim v privatnem razgovoru. Zatem bosta kralj in kraljica z vsem svojim spremstvom odšla v cerkev sv. Petra ter se poklonila grobu prvaka apostolov. Pred vhomom v cerkev ju bo sprejel kardinal Merry del Val, bivši državni tajnik. Dan po seta italijanskega kralja v Vatikanu še ni določeno, domneva pa se, da bo v nedeljo 9. junija.

Rim, 27. maja, č. V Vatikanu je odpravljen novi poštni urad Vatikanskega mesta, ki mu je italijanska pošta upravnar darovala štiri pošne skrinjice z italijanskimi napisi »Pošta Vatikanskega mesta«. Posebna vlada v Vatikanu ne bo osnovana in bo vodil vse zunanje posle, kakor doslej, kardinal Gaspari. Notranje zadeve bo upravljal guverner, v čigar delokrog bo spadala državna uprava, javna varnost, promet, prehrana in higijena.

Rim, 27. maja s. Kralj je sankcioniral zakon, ki daje zakonsko veljavo med Italijo in Vatikanom sklenjeni poročni in konkordat. Poleg tega je podpisal tudi dve izvršni naredbi glede zakonodaje o braku in glede cerkvenih posestev. Zakoni bodo jutri ali pojutrišnjem objavljeni.

Oboroževalna tekma med Grčijo in Turčijo

Atene, 27. maja g. Danes se je vršila pod predsedstvom ministrskega predsednika izredna seja vrhovnega grškega mornariškega sveta, na kateri se je razpravljalo o splošnem položaju grške vojne mornarice, ki so jo primerjali glede borbenih moči s turško vojno mornarico. Še sedaj je gotovo, da bo Grčija storila potrebne korake, da poveča svojo mornarico. Med drugim ho vlada naročila več manjših, toda hitrejših enic, da doseže vsaj enako borbeno moč, kakor je ona turške mornarice, ako že ne premoč. Ne glede na ta prizadevanja bo Grčija skušala pospešiti graditev križarke »Salamis«, da jo uvrsti v vojno mornarico. Ker hoče turška vlada pospešiti izgotovitev v Italiji naročenih enic, bo tudi Grčija pritiskala na to da se čim prej dokončajo na francoskem naročene ladje. Poluradno se doznava, da je želja Venizelosa sedanjno vojno mornarico Grčije trikrat povečati. Merodajni mornariški krogi se kljub slabemu finančnemu stanju strinjajo s tem oboroževanjem na morju.

Izd belgijskih volitev

Bruselj, 27. maja s. Kakor javljajo listi, so liberalci pridobili 8 mandatov, dva pa socialisti. Katoliški so dobili 1 mandat, izgubili 4, socialisti pa so izgubili 5 mandatov. Bojevnikji so dobili 3 mandate. Komunisti so ohranili dva mandata.

Bruselj, 27. maja g. Na podlagi dosedanjih volilnih rezultatov socialistična stranka ne bo mogla vzdržati svoje pozicije, ki si jo je pridobila pred 4 leti. Liberalna stranka zaznaje nov napredek. Zdi se, da bo pridobila 6 novih mandatov v belgijski zbornici. Katoliški so pridobili nekaj glasov, komunisti pa so nekaj izgubili, dasi so obdržali dosedanja dva mandata. Flamski separatisti bodo najbrže dobili tri sedeže na škodo katolikov. V Malmeydu so Nemci postavili avtonomistično kandidato, ki bo morala prodra. Uradni volilni rezultati se bodo objavili v treh dneh.

Seaton Watson v državah Male antante

Zagreb, 27. maja č. Koncem tega tedna dospe v Zagreb Seaton Watson, ki bo prepotoval Jugoslavijo in nato odpotoval v Rumunijo in na Češkoslovaško.

Nesreča na reki Donu

Moskva, 27. maja s. Na Donu se je potopil brod, na katerem je bilo 400 oseb. 50 oseb je utonilo, ostale so rešili.

Rekord poštnega letala

London, 27. maja. Indijska zračna pošta je prispela včeraj popoldne na aerodrom v Croydonu ter pripeljala rekordno število 30.000 pisem. Pošta je prispela samo 3 minute po določenem terminu, preletela pa je 5000 milj.

Zborovanje slovenskega trgovstva v Murski Soboti

Prisrčen sprejem v Murski Soboti — Potreba dokaza usposobljenosti za vse stroke trgovine — Visoke telefonske instalcijske pristojbine — Poslovanje trgovin v nedeljo

V soboto in nedeljo se je vršilo v Murski Soboti vsakoletno zborovanje trgovskih gremijev, ki pa je imelo letos nekaj svečanega značaja, saj se je vršilo v središču Slovenske Krajine ob desetletnici njene priključitve k Jugoslaviji. Zveza trgovskih gremijev je imela srečno misel, da si je letos za mesto svojega obnega zbora izbrala baš Mursko Sobotu. Tako je prišlo, da je Slovenija takoj lahko vrnila nedavni obisk prekmurških romarjev in s tem podkrepila že obstoječe trdne zveze Prekmurja z ostalimi slovenskimi pokrajinami. Murska Sobotu je bila obisk slovenskih trgovcev odkrito vesela. S biš so v hvalne narodne zastave, načelnik tamnjšnjega gremija gosp. Čeh pa je že na kolodvoru prisrčno pozdravil došle delegate in jim nakazal stanovanja. Njegovi nemurnosti in agilnosti gre zasluga, da so bila vsem gostom preskrbljena ugodna prenočišča, gre mu pa tudi zasluga za uspešno aranžma in brezhiben potek zborovanja. Zastopniki slovenskega trgovstva so bili v Murski Soboti zares prisrčno sprejeti in so številni delegati našli gostoljubna prenočišča pri privatnikih.

Predkonferenca

Že v soboto popoldne so bili delegati posameznih gremijev skoro polnoštevno zbrani, nakar se je v gradu grofa Szaparyja vršila predkonferenca, ki sta jo vodila zvezni predsednik gosp. Vilko Weixl iz Maribora in podpredsednik gosp. Josip Kavčič iz Ljubljane. Na tej konferenci se je razpravljalo o predlogih in resolucijah, vloženih od posameznih gremijev za občni zbor.

Podpredsednik gosp. Kavčič je najprej utemeljeval potrebo, da se glede na naraslo število nekvificiranih trgovcev in pomočnikov uvede za podelitev obrtnega lista dokaz usposobljenosti, in sicer za vse stroke trgovine, kakor tudi vajeniške in pozneje pomočniške preizkušnje. Na eni strani je treba omejiti trgovski naraščaj, kajti število trgovcev se je v Sloveniji dvignilo že na skoro 13.000, tako da odpade danes že na 82 prebivalcev 1 trgovec; na drugi strani pa je treba z uvedbo vajeniških in pomočniških preizkušenj ter z omejitvami glede sprejema vajencev zboljšati pomočniški material. Sedanj obrtni red zahteva dokaz usposobljenosti samo za trgovino z mešanim, špecerjiškim, kolonijalnim in materialnim blagom. Toda tudi za te stroke so predpisi postali skoro iluzorni, ker se v velikem številu podeljuje obrtni listi za take trgovine dispenznim putem, čeprav je podelitev obrtnega lista dispenznim putem v zakonu predvidena le v izjemnih primerih. Prehod iz branjevske obrti k mešani trgovini, za katero je po zakonu potreben dokaz usposobljenosti, postaja zaradi podeljevanja obrtnih listov dispenznim putem vse večji, kar povzroča trgovstvu veliko škodo, kajti ti novi trgovci delajo zaradi nepoznanja blaga, nepravilne kalkulacije in nepravilnega kreditiranja škodo ostali solidni trgovini. Novi obrtni red, ki bo v kratkem izšel, mora v interesu zdravega razvoja legalne trgovine odpraviti vse proste obrti v trgovini, ki jo mora vezati na dokaz usposobljenosti. Uvesti mora najmanj tri do štiri letno vajeniško in štiri letno pomočniško dobo, kakor tudi vajeniške preizkušnje. Krajevni gremiji naj še sedaj v svojem delokrogu uvedejo vajeniške preizkušnje, ki naj bi bile po kakem okvirnem predpisu prirojene krajevnim razmeram in potrebam.

Nadalje se je razpravljalo o trgovskem nadaljevalnem šolstvu, ki mu preli nevarnost, da bo združeno z obrtnim nadaljevalnim šolstvom. Zeleti bi bilo, da bi vlada izdala poseben okvirni zakon za vse nadaljevalno šolstvo; za posamezne stroke pa naj bi se izdali posebni pravilniki. Glede odpiranja in zapiranja trgovin stoji trgovstvo enotno na stališču, naj se z novo uredbo o odpiranju in zapiranju trgovin omogoči trgovec, da imajo odprte svoje trgovine vso nedeljo dopoldne, in sicer povsod tam, kjer je to bil doslej običaj. Utemeljene pritožbe prihajajo tudi iz trgovskih vrst zaradi visokih tarif v poštopaketnem prometu, ki postajajo posebno občutne pri pošiljanju sadja in drugega blaga, ki nima visoke vrednosti, na manjše oddaljenosti. Ker bi se pri uvedbi tarif po conah gotovo podražile pošiljave v oddaljene kraje, zato morajo trgovci v prvi vrsti zahtevati, da se vse tarife v poštopaketnem prometu linearno znižajo.

Obširno se je razpravljalo tudi o vprašanju telefonskih pristojbin. Podpredsednik g. Kavčič je poročal o anketi, ki jo je v tem pogledu izvedla Zveza trgovskih gremijev pri včlanjenih gremijih in posameznikih. Iz številnih primerov je razvidno, da je treba v Sloveniji poleg instalcijske pristojbine, ki je predpisana po kategorijah, plačati za instalacijo telefona še instalcijske stroške, ki gredo v tisoče dinarjev. Pri takih razmerah je telefon postal v Sloveniji že pravi luksuz. Instalcijske pristojbine so po pravilniku predvidene zato, da pošta novemu naročniku zgradi telefonsko zvezo in da postavi aparat, zato je zahteva po povračilu stroškov za instalacijo in material (pri čemer večina rabi celo star material) po vsem neutemeljena. Poštna direkcija pogosto ne da novemu naročniku na razpolago niti telefonskega aparata, ki si ga mora novi naročnik sam kupiti; ko pa je telefonski aparat priključen na omrežje, postane aparat baje takoj last pošte.

Instalcijske pristojbine se pobere v Sloveniji na leto za preko 500.000 Din, kreditov za instalacijo pa dobi ljubljanska poštna direkcija baje le za 50.000 Din. Ta kredit je seveda hitro izčrpan in kdor hoče, da se mu napelje telefon, mora poleg instalcijske pristojbine plačati še stroške instalacije.

Pa tudi glede visine letnih telefonskih takse in načina kategorizacije se množijo pritožbe. Naročniki v velikem mestu izrabljajo telefon v veliko večji meri kakor naročniki v manjšem kraju. Pa tudi med naročniki iste kategorije in v istem kraju obstojajo velike razlike. Taksa bi se morala ravnati po dejanski uporabi telefona. Uvedli naj bi se števec pogovorov, taksa pa naj bi se ravnala po višini pogovorov, pri čemer bi seveda moral imeti naročnik z večjim številom pogovorov, večje ugodnosti.

Na večer po končani predkonferenci se je vršil v restavraciji hotela »Krona« pozdravni večer in prijateljski sestanek, katerega so se udeležili tudi domači trgovci s svojimi družinami. Delegati in ostale goste je najprej pozdravil načelnik gremija gosp. Čeh. Sreski poglavar gosp. dr. Lipovšek je v daljšem nagovoru povdaril pomen obiska slo-

venskih trgovcev ob desetletnici osvoboditve Slovenske Krajine in priključitve k Jugoslaviji na podlagi sklepa mirovne konference. V toplih besedah je pozdravil zbrane goste tudi župan gosp. Benko. Ves večer je potekel v prijetnem razpoloženju in v živahnem razgovoru.

Letni občni zbori

V nedeljo so si delegati pred pričetkom obnega zbora ogledali vzorne tvorniške in hladilniške naprave tamošnje mesne industrije, ki je last župana gosp. Benka, nato pa so se podali v grad Szaparyja, kjer se je v veliki dvorani vršil 9. redni letni občni zbor Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo. Zborovanje je otvoril predsednik g. Vilko Weixl, ki je ugotovil, da je poleg navzočih članov raznih gremijev navzočih 80 delegatov, ki zastopajo 27 gremijev. Pozdravil je navzoče predstavnike, kakor je predlagal, da se pošlje vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju, kakor tudi pozdravne brzojavke ministrskemu predsedniku gosp. Živkoviću, trgovinskemu ministru dr. Mažuraniću in prometnemu ministru dr. Korošču, kar je bilo sprejeto z viharim odobravanjem.

V svojem letnem poročilu je gosp. Weixl najprej pozdravil korak Nj. Vel. kralja, ki je napravil konec vsem gospodarstvu uničujočim političnim razmeram, katerih posledice bomo občutili še mnogo let. Kriza v slovenskem trgovstvu je lani dosegla kulminacijsko točko. Med trgovce so se vrnili ljudje, ki nikdar niso bili trgovci, zato je tudi padel ugled naše trgovine. Vse sili v trgovino, čeprav preživlja baš sedaj najtežje čase.

Krošnjarstvo se je navzile naredbam o njegovi omejitvi dalje razvilo. Mi pa krošnjarstva ne potrebujemo, ker ja danes naša trgovina že tako razvita, da imamo trgovca že v slednji vasi. Tudi konsumne in nabavljalne združbe delajo legalni trgovini občutno škodo, zlasti ker po večini prodajajo tudi nečlanom, pri čemer uživajo izdatne davčne olajšave. Velika nadloga so tudi inozemski potniki, ki proti veljavnim predpisom obiskujejo privatne stranke in jim vsiljujejo razno blago, ki ga preplačajo najmanj dvakrat. Ker je delovanje teh potnikov kakor tudi krošnjarjev, zlasti v obmejnih krajih, prepovedano, je ponovno naslovil apel na oba velika župana in sreske poglavarje, naj pomagajo trgovcem zatreti poslovanje takih potnikov in krošnjarjev.

Po nagovoru predsednika gosp. Weixla je sreski poglavar gosp. dr. Lipovšek na kratko ogledal gospodarske razmere in potrebe Prekmurja, ki je v zadnjih letih preživel težke elementarne nesreče in trpi zaradi izseljevanja in v zvezi s tem zaradi nazadovanja kmetijske produkcije. Soboški župan gosp. Benko je nato pozdravil goste v imenu občine, inspektor gosp. Založnik v imenu mariborskega velikega župana, načelnik zbornice trgovskega oddelka gosp. Bruderman pa v imenu Zbornice za TOI. Zbornični tajnik gosp. dr. Pless je v svojem govoru med drugim opozoril zborovalce na dejstvo, da se je že lani pričel v naši trgovini viden selekcijski proces. Napram znatnemu prirastku trgovskih obratov v prejšnjih letih, opazimo lani prvič nazadovanje, v prvem četrtletju leta pa se je število odjavljenih trgovskih obratov povečalo kar na 792, dočim je bilo prijavljenih le 393.

Obširno in zanimivo tajniško poročilo je podal tajnik gosp. Podgoršek, ki je opisal plodonosno delovanje Zveze v preteklem letu in vse njene najvažnejše akcije v prid slovenskemu trgovstvu. Ker je gosp. Podgoršek prevzel mesto ravnatelja Trgovske in bolniške blagajne in mora zapustiti mesto zveznega tajnika, mu je občni zbor za njegov trud izrekel priznanje in zahvalo.

Resolucije

O računskem zaključku za preteklo leto in proračun za l. 1929, je poročal Zvezni podpredsednik gosp. Josip Kavčič. Proračun za l. 1929 znaša 168.500 Din in je krit s pavšalirano zvezno doklado, ki jo plačujejo gremiji. Načelnstvu in blagajniku je bil nato izrečen absolutorij. Nadalje je gosp. Kavčič poročal o potrebi uvedbe obligatornosti trgovskih organizacij v naši državi, ki se naj edinstveno uvede z novim obrtnim redom. Trgovske organizacije v naši državi bodo le tedaj močne, če bo članstvo v obliki gremijev za vse trgovce obvezno, kakor pri nas v Sloveniji in v Dalmaciji. Obvezne pa morajo biti tudi Zveze gremijev, da lahko enotno zastopajo interese trgovstva dotične pokrajine. Z uvedbo obligatornosti članstva v gremijih in gremijev v zvezah bo odpadlo tudi ono stremljenje v nekaterih pokrajinah naše države, ki gre za tem, da se uvedejo ločene zbornice za trgovino, za obrt in za industrijo. Organizacija trgovstva v gremijih in zbornicah je potrebna, kajti zbornice so nekatere policijske organizacije, gremiji pa takorekto bojne organizacije. V tem smislu je bila nato sprejeta posebna resolucija.

Pri zadnji točki dnevnega reda je bilo nato večina soglasno sprejeti 9 resolucij, o katerih se je razpravljalo že na predkonferenci, in sicer glede potrebe dokaza usposobljenosti za vse stroke trgovine, glede trgovskonaljevalnega šolstva, glede zahtev po ukinitvi davka na poslovni promet, glede zahtev za znižanju poštopaketnih pristojbin, glede zahtev po znižanju zakupnin za ležarinske prostore na železnici, glede omejitve podeljevanja obrtnih listov dispenznim putem, glede telefonskih takse in instalcijskih pristojbin in glede potrebnih vzrobn olajšav za trgovske potnike. Resolucija, s katero se zahteva, da se v novi uredbi o odpiranju in zapiranju obratovalnic omogoči poslovanje trgovin vso nedeljo dopoldne, tam, kjer je to običaj, je bila v obliki brzojavke poslana trgovinskemu ministru dr. Mažuraniću. Po končanem obnem zboru se je vršil v hotelu »Krona« banket, katerega so se udeležili vsi delegati in gostje, kakor tudi zastopniki oblastev.

Milijarder Astor v Kotoru

Kotor, 27. maja. n. Semkaj je dospel znani ameriški milijarder Vincenc Astor na svoji veliki luksuzni jahti »Nourmahal« iz Newyorka. Jahta je priplula v Krfa in bo po 2 ali 3 dneh odplula v srednjo Dalmacijo. V Kotoru je tudi napovedan prihod velike ekscurzije angleških turistov, ki bodo prispeli s pomorskim velikanom »Oxford« izmed 500 napovedanih turistov jih je okoli 300 naročilo avtomobile za izlet na Lovćen.